

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ ВЧИТЕЛЯМИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В СЛОВЕНІЇ ТА СЛОВАЧЧИНІ.

ОКСАНА КРАВЧИНА,
науковий співробітник
відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій
ІТЗН НАПН України

Ключові слова: розвиток цифрової компетентності вчителя, інформаційно-комунікаційні технології.

Впровадження та вдосконалення інформаційних технологій займає важливе місце серед численних інноваційних напрямків розвитку навчання і освіти в цілому. Розробляється безліч інформаційних сервісів, які вчитель може ефективно впроваджувати в навчальний процес та використовувати для свого професійного розвитку. У зв'язку з інтеграцією України до європейського освітнього простору представляє інтерес досвід таких країн, як Словенія та Словаччина, оскільки питання розвитку цифрової компетентності вчителя опрацьовані в цих країнах на теоретичному і практичному рівнях. Більш того, представники цих країн брали участь в розробці загальноєвропейських документів щодо розвитку цифрової компетентності громадян.

Розпочинають вивчати інформаційно-комунікаційні технології в Словенії та Словаччині з обов'язкових предметів в шкільній програмі які наведені у табл.1.

Табл.1

ІКТ в шкільних програмах навчання

	Словенія	Словаччина
Навчальна дисципліна у школі	«Техніка і технологія»	«Інформаційна освіта» (1-4 класи) «Інформатика» (5-12 класи)
Додаткові дисципліни за вибором	"Комп'ютер", "Техніка" "Робототехніка" (починаючи з 8-го класу)	«Медіаосвіта», «Навички створення та презентації проєкту»

Щоб організувати та ефективно використовувати цифрові технології в навчальному процесі у вчителя виникає потреба в постійному професійному розвитку, так у Словенії існують правила відбору та співфінансування програм підвищення кваліфікації і підготовки фахівців у сфері освіти, за цими правилами програми з розвитку кар'єри вчителя розрізняються на: програми професійної підготовки, тематичні конференції, проєктні програми. Оцінка вчителя після завершення навчання складається з результатів навчання та з кількості годин, витрачених ним на проходження тієї чи іншої програми. Вчитель може впроваджувати, ефективно використовувати в навчальному процесі та для свого професійного розвитку безліч інформаційних сервісів. Так, наприклад, на сайті Інституту освіти республіки Словенія розміщено інформацію про:

- спільноти (онлайн-класи та товариства), де вчителі мають можливість ділитися своїм досвідом, матеріалами та дізнаватися про новини, що стосуються освіти;
- приклади матеріалів з дистанційної освіти (за предметами) [1].

Міністерство освіти Словенії рекомендує для дистанційної освіти використовувати наступні онлайн-інструменти:

- інтернет-аудиторії;

- шкільні веб-сайти;
- обмін файлами (використовувати сервіси обміну файлами ARNES - filesender.arnes.si , Office 365 - OneDrive & Teams, eAsistent, Lopolis та інші);
- відео (рекомендовано використовувати відеоконференції та відеопередачі для масового спілкування на відео порталі video.arnes.si, Youtube та інші);
- електронна пошта.

Для розвитку цифрової компетентності вчителів у Словенії та Словаччині існує багато інформаційно-освітніх ресурсів. Наприклад на рис.1 представлені інструменти для розвитку та оцінювання цифрової компетентності вчителів у Словаччині, які включають мережі, он-лайн курси, навчальні платформи, інструменти оцінювання та самооцінювання.

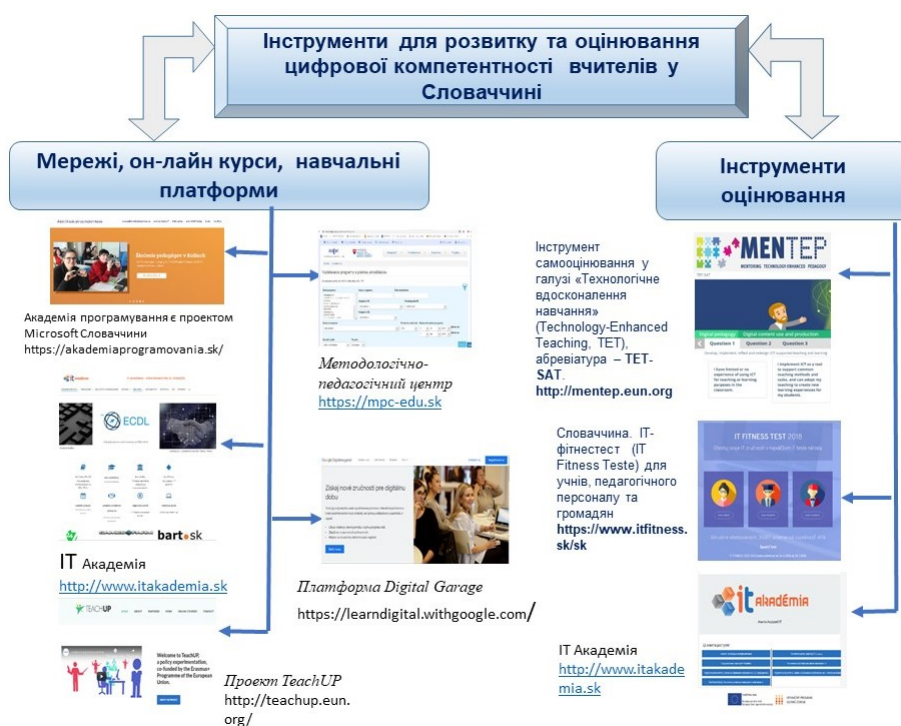

Рис.1. Інструменти для розвитку та оцінювання цифрової компетентності вчителів у Словаччині

Серед інструментів самооцінювання вчителів з цифрової компетентності можна виділити ІТ-фітнес тест (IT Fitness Teste), який проводиться у Словаччині з 2010 року. Тест складався з трьох частин: профіль – основні персональні дані (вік учасників, найуспішніші респонденти випробування, найбільш активні школи тощо); інформація – розділ містив 14 запитань, які стосувалися використання інформаційних технологій (які ІТ використовуються, коли та з якою метою, які джерела інформації використовуються найчастіше тощо); тестування знань респондента з різних тем ІТ. Тестування вчитель може пройти на порталі ІТ Академія, який створено з метою розробки моделі освіти та навчання молоді для поточних та перспективних потреб суспільства знань та ринку праці з акцентом на інформатику та ІКТ.

Вчителі Словенії та Словаччини для самооцінювання можуть використовувати загальноєвропейські інструменти, наприклад, оцінювання у галузі «Технологічне вдосконалення навчання», інструмент розроблено в рамках проєкту MENTEP, який реалізує стратегію європейської політики щодо використання ІКТ у навчанні, а саме підвищення якості роботи вчителя за допомогою використання ІКТ та поліпшення вимірювання рівня цифрової грамотності серед учителів на європейському рівні.

Деякі європейські ресурси можуть використовувати українські вчителі. Так наприклад безкоштовні курси українською мовою пропонуються на платформі Google Digital Workshop, яку запустив Google – це цифровий майстер клас. Курси допомагають розвивати свої

навички роботи в Інтернеті та знайомлять з новими цифровими інструментами. На платформі розміщено 19 курсів, серед яких можна виділити такі теми, як:

- працюйте в мережі;
- дізнайтеся принципи роботи веб-сайтів;
- ефективно розпоряджайтеся власним часом;
- опануйте основи програмування;
- опануйте основи машинного навчання;
- основи цифрового добробуту.

Це одним цікавим та корисним ресурсом для вчителя є навчальна програма Європейської Комісії «eTwinning», яка спрямована на розвиток співробітництва європейських шкіл за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяє вчителям та учням, зареєстрованим в мережі реалізовувати спільні проекти разом з європейськими школами. eTwinning надає можливості для безкоштовного та постійного професійного розвитку для вчителів онлайн. Загалом «eTwinning» об'єднує 44 країни-учасниці, на цій платформі зареєстровано 206 513 навчальних закладів які реалізують 104 922 проекти, в яких беруть участь 790 590 учасників.

В рамках «eTwinning» була створена онлайн-мережа **eTwinning Plus**, мета якої залучити до проекту сусідські країни ЄС в рамках European Neighbourhood Policy (Європейської політики сусідства) що сприятиме поглибленню відносин між членами ЄС та країнами-сусідами. На сьогодні до eTwinning Plus входять такі країни як Україна, Грузія, Республіка Молдова, Вірменія, Азербайджан, Туніс, Ліван та Йорданія. З України в «eTwinning Plus» взяло участь біля 1193 шкіл з 24 областей країни. З найкращими проектами можна ознайомитись на сайті за посиланням <http://www.etwinning.com.ua/>.

Інформаційно-комунікаційні технології використовуються в усіх сферах шкільного життя та відкривають додаткові можливості для навчання як для учнів так і для вчителів. Серед таких можливостей також з'явилася велика кількість навчальних проектів, он-лайн курсів, платформ для навчання. Вчитель має можливість вибирати курси з різноманітної тематики та час, коли він може пройти навчання, використовувати ресурси для самонавчання та організації навчання своїх учнів.

На завершення підкреслимо, що на сьогодні використання ІКТ в освіті дає змогу удосконалити процес викладання та навчання. вчитель має можливість скористатися великою кількістю ресурсів як для організації роботи з учнями так і для свого професійного розвитку. А такий інструмент як ІТ фітнес тест у Словаччині дозволяє отримати зріз знань з ІКТ та порівняти їх за роками, виявити проблемні питання, адаптувати та поліпшити шкільні навчальні програми та програми підвищення кваліфікації вчителів. Значна кількість практичних кроків щодо розробки та впровадження ІКТ в шкільну освіту на рівні ЄС становить значний дослідницький інтерес, вартий подальшого вивчення.

Використані джерела:

1. Інститут освіти республіки Словенія. URL: <https://www.zrssi.si/ucilna-zidana/ucbeniki-ucila/ucbeniki> (дата звернення 27.03.2020)
2. IT Fitness Test 2018. URL: <https://www.itfitness.sk/sk/> (дата звернення: 27.03.2020).
3. MENTEP. URL: <https://www.zrssi.si/mentep/> (дата звернення: 27.03.2020).
4. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів в умовах хмароорієнтованого навчального середовища: методичний посібник / О. О. Гриценчук, І. В. Іванюк, О. Є. Кравчина, М. П. Лещенко, І. Д. Малицька, О. В. Овчарук, Н. В. Сороко за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. В. Овчарук ; НАПН України, Ін-т інформ. технол. і засобів навч. – Київ : Літера ЛТД, 2019. – 128 с.
5. Використання засобів хмаро орієнтованого навчального середовища для розвитку ІК-компетентності вчителів : методичні рекомендації / [О. В. Овчарук, І. Д. Малицька, І. В. Іванюк, О. О. Гриценчук, О. Є. Кравчина, Н. В. Сороко]. – Київ : Літера ЛТД, 2019. – 64 с.